

П. І. Кобзистий

Баричний градієнт

БАРИЧНИЙ ГРАДІЄНТ – величина, що характеризує зміни атмосферного тиску на одиницю віддалі. Виділяють Б. г.: горизонтальний, вертикальний та баричний ступінь. Горизонтал. Б. г.– вектор, спрямований по нормалі до ізобари в бік низького тиску, за величиною дорівнює зміні тиску на одиницю віддалі. За одиницю віддалі прийнято довжину 1° меридіана (111 км) або віддаль у 100 км. У випадку паралел. ізобар напрям Б. г. у кожній точці між ізобарами збігається з напрямом заг. перпендикуляра до ізобар. Якщо ізобари криволінійні, напрям Б. г. у кожній точці збігається з напрямом перпендикуляра до ізобари, яка проходить через дану точку. Збільшення Б. г. спричинює посилення вітру. На території України це зумовлене проходженням пд. циклонів, коли Б. г. зростає до 5 гПа/1° меридіана. Вертикал. Б. г. – зміна атм. тиску при переміщенні на одиницю висоти; вимірюється в гПа/100 м. Зміна вертикал. Б. г. залежить від атм. тиску, а також від температури повітря. Мінливість тиску з висотою більша, порівняно зі зниженням температури, тому найбільші вертикал. градієнти тиску спостерігаються у приземному шарі атмосфери. Барич. ступінь – висота, на яку потрібно піднятися чи опуститися від поч. рівня, щоб тиск знизився чи підвищився на 1 гПа. Барич. ступінь залежить від тиску, який з висотою збільшується, й температури, значення якої в теплом повітрі вищі, ніж у холодному.

Бібліографічний опис:

Баричний градієнт / П. І. Кобзистий // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2003. – Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-40561>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).